ד״ר הייטק ומיסטר ג׳ז

הם מנהלים חיים כפולים: ביום הם חנוטים בחליפות וסוגרים עסקות, ובלילה, במועדון ג׳ז אפלולי או בממ״ד עד השעות הקטנות, הם מתמסרים לאהבת נעוריהם: מוזיקה. המנהלים שלא מוותרים על התווים

← שי טרייטל

דפי גדרון בביתו: ״יש חפיפה רבה בין עולמות המוזיקה והסטארט־אפ - יש בשניהם יצירתיות״

צילום: **איל יצהר**

לד"ר רפי גדרון, 49, מי שחתום על אחד האקזיטים המזהירים בשוק ההון הישראלי עם מכירת כרומטיס ללוסנט תמורת כ־4.5 מיליארד דולר, היו דווקא חלומות אחרים כנער. "בנעוריי ניגנתי באקורדיון וחשבתי על לימודי אמנות פלסטית", הוא משחזר. את הדילמה הכל־כך מוכרת, שבין ההתמסרות לאמנות הבוערת בקצות האצבעות לבין רכישת "מקצוע", פתר בשבילו אביו, שעסק בחינוך טכנולוגי. "קודם תלמד מקצוע ואחר כך תעשה אמנות". וכך הוא עשה – נרשם לבית הספר להנדסאים, תוך שהוא בולע את תחושת המרמור.

כיום ברור לגדרון כי אביו צדק, לפחות בכל הנוגע לחשבון הבנק שלו. עם זאת, דווקא ממקום זה של רווחה כלכלית, לאחר מכירת כרומטיס הוא מצא את הפנאי לחזור אחורה בזמן וללמוד את מה שתמיד רצה. "זה היה מין פנטוז של פרישה, וחשבתי להתמקד בתחביבים בלבד", הוא אומר. "תמיד אהבתי סקסופון. התחלתי ללמוד עם מורים בצורה מסודרת, וגם בבית הספר 'רימון', עם ילדים בני פחות מחצי מגילי".

כיום גדרון הוא שותף בחברת Precede ליזמות ולהשקעות, ומתאמן בנגינה בסקסופון ובחליל ארבע־חמש פעמים בשבוע. מדי שבועיים הוא משתתף בחזרות הרכב ג'ז, ולעתים קרובות מלווה בנגינה חיה תקליטנים במועדונים תל אביביים: "אני אוהב את האפקט של המוזיקה הזו, היא גורמת לאנשים לנוע".

למה שלא תתמקד במוזיקה, ותזנח את העסקים? אתה כבר לא לחוץ על פרנסה.

"אני לא חושב שבמוזיקה אני יכול להשפיע כמו בעשייה אחרת, ביזמות. באיזה שהוא שלב הבנתי שאת החלק היצירתי, שזה מה שחיפשתי, אפשר למצוא בנושאים הטכנולוגיים. כיום אני בשלב שאני לא מוכן להתמכר לא לביזנס ולא למוזיקה. הנקודה היא האיזון בין התחביבים לבין העיסוקים".

←

רוני וולף (בירוק) ועודד פורר (מימין) בלהקת "סאנגאם": "יש התרגשות, משהו צעיר פתאום, כמו חברים במילואים"

מל רוזנברג: "לפעמים, בתחילת ההרצאה, אני מנגן בסקסופון לפני הסטודנטים"

צילום: איל יצהר

אני נכנס לאולפן בבית בשעות הערב המאוחרות, ומוצא את עצמי, בלי לשים לב, ער עד ארבע בבוקר כשיש לי פגישה בשמונה".

מה מעניקה לך ההתייחדות עם הצלילים?

"העבודה במשרד תובעת הרבה תשומת לב ודריכות. הרעש היומיומי מטורף. טלפונים, אס.אם.אסים, לקוחות, עיתונאים, עובדים, משפחה, בית. המוזיקה והיצירה הן משהו אישי להתחבר אליו. זה נותן לי איזה 'אי של אפשר': אתה משחרר, מנקה, נפתח, ולמחרת יש לך הרבה יותר מקום".

הפרויקט המרכזי של וולף הוא להקת "סאנגאם", שהקים עם עודד פורר, 45, יוצר ונגן קלידים ובס בערב, ומטפל ביולוגי בשפכים תעשייתיים ביום. "יש התרגשות, משהו צעיר פתאום, כמו חברים במילואים", אומר פורר. "אתה יכול לראות מהצד פתטיות, אבל כשאתה בתוך זה, יש שם איזה 'היי', אתה מרחף בתוכו, והוא יכול להישאר איתך שעות וימים אחרי זה".

"עשינו הקלטות כדי ללכת למקומות שנוח לנו להיות בהם", מוסיף וולף. "בגיל 40 פלוס, לאנשים כבר יש יותר פרופורציות. כל מי שעוסק ביצירה רוצה שהיא תבוא לידי ביטוי, השאלה עד כמה רחוק. לי אישית מאוד נוח במקום שאני נמצא בו. מהמקום הזה, לא בדיוק הייתי רוצה לכבוש עכשיו את גלגל"צ".

איש עסקים נוסף המכור למוזיקה הוא אלון גץ, 48, סמנכ"ל בריטליקס, שמוציא בימים אלה דיסק בכורה עם הרכב Der Weller. "בנעוריי ניגנתי בסקסופון", הוא מספר. "בהיי־טק, לעתים עבדתי 72 שעות רצוף ונטשתי את הכלי מחוסר זמן. לפני שלוש שנים הרגשתי שאין לי בלנס בחיים. אתה יותר מדי עובד במחשוב ומגדל ילדים. אף פעם לא הייתי מותש בעבודה, אבל היה חסר לי משהו בשביל הנשמה".

גץ שלח לשיפוץ את הכלי הישן שלו, בן שלושים השנים, ובמקביל החל ללמוד תיפוף. הרכבו כולל מלבדו שלושה נגנים מקצועיים, ואת עצמו הוא מכנה היום "חובב רציני". כחלק מהשינוי בחייו פתח את מועדון הג'ז Gets Me בשטח ביתו שבמושב חרב לאת שבעמק חפר. תפיסתו הייתה לתת בית למוזיקאים, שבו גם יוכלו להתפרנס בכבוד (בימים אלה נסגר המועדון זמנית, בשל בעיות ביורוקרטיות, והוא פועל במקום אחר).

אין בך לפעמים רצון לעשות רק מוזיקה?

"המקצוע שלנו שוחק. 25 שנה בעסק דינמי והרבה לחצים. 53 מדינות, 1,600 עובדים. זה לא סיפור פשוט. עוברת בראש המחשבה: "'הייתי רוצה לנגן', אבל אני אף פעם לא מצטער ולא מקנא באף אחד. אני אוהב להמציא דברים ומרוצה מאוד שהכנסתי באה מעבודה שאני אוהב. בסך־הכול, מבחינתי השילוב הוא פשרה טובה. הדברים האלה יכולים גם לעזור לך בעקיפין לעסקים. לדוגמה, הוזמנתי להרצות בארוחת ערב באוסטרליה מול 600 אורחים. הצטרפתי עם הסקסופון להרכב ג'ז שהיה על הבמה, וכולם דיברו על זה. גם למועדון שלי באים לקוחות, חלקם מחו"ל".

ד"ר ענת לוי־רז, 36, מנכ"לית חברה לייעוץ שיווקי, מרצה למינהל עסקים במכללה למינהל וזמרת ג'ז בעצמה, מסבירה מה מביא יותר ויותר בכירים להגשים חלום מוזיקלי: "כיום יש גושפנקה להיות אקלקטי ולפתח יותר תחומים. לא מרימים גבה כלפי מי שעוצר את הסוס. להפך, יש כבוד. יש מי שרואים את המוזיקה כהגשמת מטרה, עוד הר שאפשר לכבוש, ואילו ישנם רבים שרואים זאת כתחביב, פינוק לעצמם ותו לא".

רפי צפרוני, 50, מנכ"ל צפרוני ספקי כימיקלים ופסנתרן בהרכב הג'ז "443", שמופיע במועדונים באופן קבוע, מוסיף כי "זה אמנם תובעני ולוקחים את זה ברצינות, אבל זה רק תחביב".

למה לא יותר מזה?

"כמה אנשים מתפרנסים ממוזיקה בארץ? ברגע שהמוזיקה הופכת למקצוע הבלעדי שלך, אתה מתחיל להיות עבד שלה. היתרון הוא שאנחנו לא מתפרנסים מזה. במופעים דווקא נדלקים עלינו שאנחנו מקצועיים, אבל שזה לא המקצוע שלנו. כל הכבוד לכם, איך אתם מוצאים את הזמן?"

פסנתרן ג'ז פעיל נוסף, ארי ערב, 50, מנהל טכנולוגי בכיר בקומברס, מנסה להגדיר את מהות דרכו: "המוזיקה היא מקצוע שני, שאני לא מרוויח ממנו כמו שאני רוצה. מבחינת הרצינות וההשקעה זה מעבר לתחביב. בסך־הכול אני מאוד מאושר עם מה שאני עושה עכשיו. יש לי חברים שעשו את זה במוזיקה, כולל בחו"ל. שאגיד שאני לא מקנא בהם קצת? אולי הם קצת מקנאים בי".

שילוב מנצח

לא במקרה, הפרופיל העסקי של העוסקים במוזיקה כתחביב בזמנם הפנוי הוא גבוה. עם לחנים ועם עיבודים אפשר לשחק, אבל עם מה נלך למכולת, חוזרים כולם ואומרים. אפילו כאשר מדובר באנשי עסקים בעלי הכנסה נאה ומעלה, שכבר די "מסודרים", לא נראה שהם היו מוכנים לסכן את עתידם הכלכלי בשביל התשוקה. המעטים שמוכנים הם אלה שבוחרים בשיטה המשלבת בין העולמות.

סיפור כזה הוא של המתופף אורי רז, 34, שסיים בעבר לימודי מוזיקה בלוס אנג'לס והתפרנס מהתחום. רז היה בעבר חבר בלהקה המצליחה "סינרגיה", וכיום הוא מנהיג הרכב ג'ז־פאנק משלו, O'Jazz, וכן מנהל מוזיקלי ומעבד בפרויקטים שונים, כולל הוראה בבית הספר "הד". הרזומה שלו אמנם נשמע כמו של מוזיקאי 24 שעות ביממה, אבל זאת רק עד שמגלים שרז מנהל במקביל קריירה פורחת, בת שמונה שנים, בפיתוח העסקי ובמכירות של קומברס.

"בהתחלה היה קצת קשה לשלב, אבל הצלחתי", הוא מספר. "כבר בשנה הראשונה בקומברס הייתי פורס סט תופים בצד השני של רחוב הברזל ומופיע באחד המקומות, ממש מול העבודה. מטבעי אני מאוד אחראי, ולתחושתי - ידעתי להיות מקצוען ומפוקס, ולעשות כאילו שאני שני אנשים עם שני כובעים".

כמי שמצוי עם רגל אחת בתוך תעשיית המוזיקה, אין לך לפעמים תשוקה להעביר לשם גם את הרגל השנייה?

"בוודאי. הגעתי לרמת נגינה גבוהה ולעשייה עם אמנים גדולים. אתה אומר לעצמך: לא הלכת לגמרי עם החלום, לא מיצית".

מתי זה קורה בעיקר?

"בזמן פגישות משעממות, אחרי יום של הופעה, או בצפייה במופע של מישהו אחר. אתה אומר: 'בוא'נה, אני יכול לעשות מה שהוא עושה'. בנוסף, כבעל אופי של פרפקציוניסט, אני לא מצליח להגיע לכמות האימונים הרצויה. התסכול נמצא לאורך הדרך".

להיכן הוא מוביל?

"מחשבה שעולה לא אחת היא לקחת חופשה ללא תשלום, או להתפטר ולחזור לפעילות מוזיקלית מלאה. אבל באותה נשימה אני מנסה להסתכל על הצד החיובי ולנתב בין שתי הקריירות. לעתים אני שואל את עצמי עד כמה אני מוזיקאי אמיתי, אם אינני מוכן לשים את הביצים בסל אחד. קשה לי להגיד מה הפשרה האמיתית שאני עושה".

בהשוואה לעמיתיו, רז נדיר בגילוי הלב שלו. בדרך כלל, כלפי חוץ המסר מצד רוב המרואיינים הנו של מודעות מוחלטת לכך שהבחירה כבר נעשתה ושאין לשנותה. ייתכן שהם אף חוששים לפגוע מעל־גבי העיתון בתדמיתם המקצועית מול לקוחות ועמיתים, ומעדיפים להצטייר בעינינו כאנשי קריירה נחבאים אל הכלים, סולידיים, שרק מנגנים מדי פעם בשביל הכיף. אם הם חשים החמצה עמוקה על כך שלא הגשימו מלכתחילה את חלומם, הרי שהם משתדלים להסוותה, ולעטוף אותה במיני שכנוע עצמי מסוגים שונים. לעתים, אפילו המשפחה מגויסת.

"שאלתי את ארבעת הילדים מה דעתם אם אבא יחליט ללכת רק למוזיקה ורמת החיים אולי תרד", מתמצת אלון גץ את הקונפליקט שבין מציאות לרצון. "הבכורה, בת 18, אמרה: 'תעשה מה שעושה אותך מאושר'. הקטנים נבהלו קצת ואמרו: 'רגע, אבא, בכל זאת יש יתרונות בעבודה שלך', הם מפוכחים". ●

> **מל רוזנברג:**
> **"כשאני מופיע היום עם החבר'ה שמלווים אותי, אין לי הקשיים שיש להם. יש הופעה שלא בא לי? אני מתקפל. אני קונה בעבור אנשים כרטיסים למופע שלי, ולא אכפת לי. אני אפילו יכול לשלם בשביל הזכות להופיע"**

traitelron@gmail.com

צילומים: איל יצהר

אלון גץ: "לפני שלוש שנים הרגשתי שאין לי בלנס בחיים"

ענת לוי־רז: "כיום יש גושפנקה להיות אקלקטי ולפתח יותר תחומים"

רם פרומן: "החלום שלי היה להיות מוזיקאי ג'ז, אבל אין לי היכולות להגיע באמת רחוק"

מעבר לאיזון, יש למוזיקה השפעה על העסקים?

"אני לא יודע אם אפשר לדבר על השפעה ישירה, אולי על עקיפה. לפעמים אתה נעול על איזו בעיה בעבודה, והמוזיקה, שהיא אינטנסיבית במהותה, מאפשרת לך יציאה מוחלטת ממה שאתה עושה, לעבור עולם ולהשתחרר לחלוטין. מה שמצאתי ספציפית בכלי הנשיפה הוא כל החלק של הנשימה, שיש בו אלמנט מדיטטיבי ומרגיע. בכלל, יש חפיפה רבה בין עולמות המוזיקה והסטארט־אפ: יש בשניהם יצירתיות. אם מדובר על הקמת סטארט־אפ, יש עבודה בצוות ובסוף צריכה לצאת 'מוזיקה' שנשמעת טוב.

"עכשיו ראיינתי מישהו לתפקיד מנכ"ל באחת החברות שאנחנו מקימים. איך שהוא התגלגל בשיחה שהוא גם מוזיקאי. זו נקודת זכות מבחינתי: אני חושב שהוא מולטי דיסציפלינרי, יש לו שאר רוח וגם זה עוד מישהו שאפשר לנגן איתו".

"עשו לנו פרזנטציה, ובמהלכה אחד היזמים קיבל רינגטון ג'זי. זיהיתי את השיר. התחלתנו לדבר ומתברר שהוא מנגן מפוחית. מיד נוצרה כימיה שהובילה למערכת יחסי אמון גבוהה ביותר", מוסיף ד"ר רם פרומן, מנהל שותף בקרן ההון סיכון אבולושן ופסנתרן ההרכב שבו מנגן גדרון. "יש לי הרבה אדרנלין בעבודה שלי, אבל פה זה סוג אחר של אדרנלין - מסעיר. חוויית הנגינה בהרכב חזקה מאוד, וזו תקשורת מדהימה בין החברים. אתה מגיע לרגעי התעלות כשהכול פתאום עובד מול קהל".

למה לא לנסות ולהפוך את זה למקצוע?

"החלום שלי היה להיות מוזיקאי ג'ז, אבל אין לי היכולות להגיע באמת רחוק. יש פה עניין מאוד פשוט, שקוראים לו כישרון. כל כמה ימים אני מפנטז על זה, ומיד נזכר מה אני שווה. אם להיות בינוני, אז אין טעם".

גדרון ופרומן הם חלק מקבוצה שבה חברים רבים מאנשי הקהילה העסקית: יזמים, מנכ"לים, סמנכ"לים ושאר מחזיקי משרות מובילות. כלפי חוץ הם נראים בדיוק כמו שאר עמיתיהם, אולם סוד אחד מחבר ביניהם: כשחושך יורד על מגדלי העסקים, הם עולים על הבמה במועדון ג'ז אפלולי, או פשוט יורדים לאלתר בסטודיו הביתי, שממוקם לרוב בממ"ד. העניבה מוסרת, הסלולרי מכובה, נשלפים הסקסופון או מקלות התיפוף, וה"אני האמיתי" מתעורר לחיים.

בשביל הנשמה

דוגמה מושלמת לחיים כפולים הוא מל רוזנברג, 55, ששולף את כרטיס הביקור שלו המעוצב כשני חצאים "מפוצלי אישיות": ביום - פרופסור למיקרוביולוגיה בפקולטה לרפואה באוניברסיטת תל אביב; בלילה - זמר ונגן ג'ז שמופיע ללא הפסקה. אהבתו הראשונה, המוזיקה, ליוותה אותו תמיד, עוד מילדותו בקנדה. אבל אז הגיעו לימודי המדע, כולל "לחץ מתון מאימא ומהאישה לסיים דוקטורט". רוזנברג התמקד בחקר בעיות ריח הפה והיה מחלוצי התחום. הוא מספר על הקונפליקט של חייו: "תמיד אהבתי לנגן, לשיר ולהשתטות, אבל הבנתי שאי־אפשר לעשות מזה קריירה. המדע תחרותי מאוד, ולא ניתן לחלק את הריכוז. ויתרתי הרבה שנים, הנמכתי טון, וזה פגע בי אמוציונלית".

כיום הוא הגיע להשלמה עם עצמו. הוא עוסק במחקר ובהוראה, ונהנה מרווחים מתמלוגי פטנט - מי שטיפת פה שהמציא - החולש על 20% מן השוק הבריטי: "זה מאפשר לי לעשות פחות חשבון". אבל עם כל אלה, אין כמו האנרגיה שהוא משקיע בעבודת הלילה שלו. לפני שנתיים הוא הוציא את הדיסק The Aroma of You, רוב החומר בסגנון הג'ז הרומנטי של שנות ה־40. בין השאר הופיע השנה ב"פסטיבל האביב" בראשון לציון וב"עיר הבירה" בתל אביב, אבל הוא לא מחכה רק למופע רשמי: "לפעמים, בתחילת ההרצאה, אני מנגן בסקסופון לפני הסטודנטים, או שאני מופיע בכינוסים מדעיים, לעתים בכאלה שאני מרצה בהם. זה עובר פנטסטי".

אמרת לסטודנטים שלך לרפואה שעוסקים במוזיקה, שאם הם יכולים לחיות בלעדיה, אז עדיף שיתפרנסו. זה באמת מה שאתה חושב?

"אם זה בנשמה שלך, ואתה לא מסוגל להסתכל במראה ולראות את עצמך בתור איש מקצוע אחר, אז בכיף, לך על זה, אבל תדע כמה עינויים יש בדרך. אתה יכול היום להיות מפורסם, ובעוד שנה אין לך הופעות. כשאני מופיע היום עם החבר'ה שמלווים אותי, אין לי הקשיים שיש להם. יש הופעה שלא בא לי? אני מתקפל. אני קונה בעבור אנשים כרטיסים למופע שלי, ולא אכפת לי. אני אפילו יכול לשלם בשביל הזכות להופיע".

ובכל זאת, מתי באים הרגעים הקשים, שבהם אתה מקלל על כך שאינך מתמסר רק למוזיקה?

"הרגעים האלה הם דווקא כשיש לך 'מופע בן זונה', כשהולך לך. אז אתה שואל את עצמך: מה היה קורה אילו הייתי הולך על המוזיקה עם כל הכוח? אולי במקום לנגן בפואיה בפסטיבל ג'ז הייתי מנגן בבמה המרכזית?"

רוזנברג מגלה כי לפני שנה הוצעה לו פרישה מוקדמת, שהייתה מאפשרת לו להתמקד אך ורק במוזיקה, אבל הוא דחה אותה. "אמרתי לכולם שאקדיש את הזמן למוזיקה, ואז, ברגע האחרון, הבנתי שאני צריך גם את המדע בחיים שלי. ייתכן שבעוד שנתיים זה יגיע", הוא אומר.

> **רפי גדרון:** "עכשיו ראיינתי מישהו לתפקיד מנכ"ל. איכשהו התגלגל בשיחה שהוא גם מוזיקאי. זו נקודת זכות מבחינתי - אני חושב שהוא מולטי דיסציפלינרי, יש לו שאר רוח, וגם זה עוד מישהו שאפשר לנגן איתו"

דוחה את החלטת הפרישה שלו גם עמוס טלמון, בן גילו של רוזנברג, מנכ"ל חברה למסחר בתחום תעשיית התאית והנייר, שהביא לשיא את הזגזוג בין העולם העסקי לזה המוזיקלי. מילדות נמשך להניף שרביט מול תזמורת, אך בבגרותו פנה לעסקים. גם כאן, מי שנושא ב"אשמה" מסוימת בשל שנים של פספוס מוזיקלי הוא דמות האב.

אביו של טלמון היה מחלוצי תעשיית הדפוס בארץ, וכיהן שנים רבות כיו"ר התאחדות בתי המלון. והבן? "הלכתי בתלם כמו אירופי פולני טוב. למדתי לתארים ופיתחתי את החברה", אומר טלמון. בפירוש ניקרה בי המחשבה המתסכלת שהלכתי לכיוון הנכון מבחינה חומרית, אבל לא רוחנית. אבי, בזמנו, לא לקח ברצינות את העובדה שזה הציק לי".

בשנת 2000 הגיעה ההזדמנות. חברה המליצה לו על קורס ניצוח חובבים של האוניברסיטה הפתוחה: "לא ידעתי לקרוא תווים, אבל סמכתי על הזיכרון ועל האינסטינקטים המוזיקליים שלי". טלמון האמביציוזי השלים במהירות יוצאת דופן פער של שנים. בהדרגה, אופיו הבימתי התוסס הפך אותו למבוקש בארץ ובעולם: "מהתחלה אמרתי לעצמי שלא אנצח באופן מכופתר. כיום, כשאני עולה על הדוכן אני מרגיש הכי בבית". במקביל לניהול החברה הוא מנצח בשנים האחרונות על התזמורות המובילות בארץ, וכן יוצא למסעות בבתי קונצרטים ברחבי העולם. אגב, גם במהלך הסיורים, בין חזרות לקונצרטים, הוא מנהל שגרת עבודה רגילה.

עם כאלה קבלות בעולם המוזיקה, למה לא ללכת רק על זה?

"לו הייתי מתחיל בגיל 35־40, אולי עשר שנים מאוחר יותר הייתי מסוגל לעשות את השינוי הרדיקלי הזה. כיום אין לי דרייב לכך. המוזיקה דווקא העניקה לי הנאה חדשה בעבודה". כחלק מן הנמרצות הזו הוא אף הקים ב־2001 את קרן "מלאכי המוזיקה" לטיפוח סולנים ישראלים צעירים: "זה דחף לתת, שהיה רדום אצלי קודם ונולד יחד עם המוזיקה".

לא מתפרנסים מזה

מי שהחזיר את המוזיקה לחייו, ודווקא אינו שוקל פרישה לגמלאות בשלב זה, הוא רוני וולף, 46, בעל משרד יחסי ציבור. גם במקרה שלו המקורות נטועים באביו, שכמתופף ג'ז מקצועי דווקא הלהיב את הבן לנגן. "הוא הבין שמוזיקה היא עולם ומלואו, שהיא נותנת לך הרבה כלים להתמודד עם דברים אחרים", אומר וולף, אבל באותה נשימה מדקלם משפט אחר שאביו אמר לו: "תאהב מוזיקה, תעשה, תהנה, אל תתפרנס מזה. כיום,

←